

Перший раз у перший клас

Цьогоріч Міносвіти України презентувало концепцію Нової української школи. На середню освіту чекає глобальна реформа і перші зміни почнуть впроваджувати вже 1 вересня. Тож чого очікувати вчителям, школярам та їх батькам у новому навчальному році?

Новий підхід до викладання

У відомстві вважають, що школярі легше засвоюватимуть інформацію, якщо заняття матимуть практичну спрямованість. Що це означає?

Насамперед, учителі мають проводити більше екскурсій і квестів. Окрім цього, більшість занять відбуватимуться у формі конкурсів і практикумів.

Серед методів навчання домінуватимуть інтерактивні... Діапазон навчальної взаємодії школярів потрібно розширювати поступово: у 1-2 класах це робота в парах і в малих групах, у 3-4 класах – групова командна робота.

Також у відомстві радять відмовитися від практики механічного заучування навчального матеріалу, натомість використовувати способи поступового запам'ятовування у процесі роботи. Приміром, під час різноманітних ігор або практичних завдань.

Ще одна рекомендація від міністерства – мінімізувати використання зошитів. Передусім, це стосується предметів, де вони майже не потрібні. Наприклад, на уроках інформатики.

Нова система оцінювання

Головна мета реформування системи оцінювання – виключити психологічний тиск на дитину. Тому МОН рекомендує не розголювати оцінки як на батьківських зборах, так і під час занять у класі.

Також у початкових класах вчителі не мають права знижувати оцінку за виправлення. "...Наявність охайного виправлень, здійснених самою дитиною, не впливає на оцінку за роботу... Необхідно пам'ятати, що дитина має право на помилку", – сказано в рекомендаціях відомства. Для виправлення помилок у початкових класах учителі вже не будуть використовувати червону ручку.

Першокласники Соборненської ЗОШ I-II ст. ім. Володимира Гарматія з класоводом Вітою Кіндратівною Кузьм'як.

Головні зміни у навчальних програмах

До найбільш істотних належать такі: зняття фіксованої кількості годин на вивчення кожної теми; учителі визначатимуть це самостійно, враховуючи рівень підготовки класу, наявність навчально-методичного забезпечення та регіональні особливості;

вилучення дублювання змісту у навчальних програмах з різних предметів, наприклад, таких, як "Основи здоров'я", "Я у світі" та "Природознавство".

Уніфіковано термінологію програм. Зокрема у навчальній програмі з української мови вилучено слова, що не є поширеними в мовленні молодших школярів, – "цемент", "фанера", "республіка". Натомість додані – "аеропорт", "милосердний" і "ноутбук".

Із програмових вимог до учнів молодших класів вилучили письмо на дошці і кількісні показники темпу читання.

Зазнав змін і зміст програм. Вони передбачають проведення інтегрованих уроків, коли в межах одного уроку вивчається матеріал різних навчальних предметів. Такі уроки можуть проводити як один, так і кілька вчителів одночасно.

Нові вимоги до позашкільного навантаження

Перш за все, батькам треба бути готовими до того, що їхня роль у шкільному вихованні дитини не обмежуватиметься відвідуванням батьківських зборів. Міністерство освіти порадило вчителям залучати їх до організації навчально-виховного процесу як "рівноправних учасників". Батьки мають здійснювати контроль за виконанням дити-

ною домашнього завдання. До речі, тепер не будуть задавати домашніх завдань першокласникам, а в інших учнів початкових класів їх не буде на вихідні, святкові та канікулярні дні.

Обсяг домашніх завдань з усіх предметів має бути таким, щоб витрати часу на їх виконання не перевищували: у 2-му класі – 45 хвилин; у 3-му – 1 годину 10 хвилин; у 4-му – 1 годину 30 хвилин.

У міністерстві зазначають, що "неприпустимим є перевантаження учнів завданнями, які містяться у додаткових посібниках, зошитах із друкованою основою: зафарбовування малюнків, складання схем, таблиць, виконання додаткових вправ, написання домашніх творів тощо". Завдання мають бути посилюючими для самостійного виконання учнями.

Фоторепортаж зі святкування Дня знань на 6 стор.

Перший дзвоник в Ангелівській ЗОШ I-III ст. дали одинадцятикласник Тарас Жуковський та першокласниця Дарина Гріщенко.

приватне підприємство

Землевласник-СЛ

- приватизація земельних ділянок
- землевпорядні та геодезичні роботи
- виготовлення кадастрових номерів

м.Тернопіль Пр-т. С. Бандери 34А, 2
вул. Кривоноса 10 (четвертий поверх)
тел. 52-02-07, 42-42-70, (067) 354-65-67

www.trrada.te.ua —
веб-сторінка
Тернопільської районної ради

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль,
вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35,
25 37 59
www.lanclaas.com.ua e-mail: office@lanclaas.com.ua

LAN CLAAS

Наша сторінка

facebook

www.facebook.com/PodilskSlovo

Надаємо послуги:

- * автовишки;
- * екскаватора-навантажувача;
- * мініекскаватора з гідромолотом;
- * крана-маніпулятора;
- * евакуатора (до 10 т.);
- * автопричепа;
- * доставка сипучих вантажів вагою 5-30 тонн.

Тел. (067) 211-40-40,
(067) 704-46-94.

4 вересня — День підприємця

Щиро вітаємо вас зі святом – Днем підприємця!

Уже традиційно у першу неділю вересня, згідно з Указом Президента України, у нашій державі відзначають День підприємця. Цього дня ми вшануємо людей, які не тільки розпочали власну справу, взяли на себе відповідальність за добробут своєї родини, а й створюють нові робочі місця, наповнюють ринок товарами й послугами, а бюджет району — надходженнями. Отож, роль підприємництва в економічному поступі краю, вирішенні соціально-економічних проблем - неocenенна.

Від щирого серця дякуємо підприємцям за сумлінну працю, ініціативність, наполегливість і витримку. Нехай доля завжди посміхається вам, а партнери ніколи не підводять. Нехай кожна започаткована вами справа буде вдалою і успішною. Бажаємо вам, вашим родинам міцного здоров'я, щастя, щедрої долі й вагомих здобутків задля підвищення добробуту нашого краю.

Андрій ГАЛАЙКО,
голова Тернопільської
районної ради.

Олександр ПОХИЛИЙ,
голова Тернопільської
райдержадміністрації.

• На поверхні влади

Підбиваючи підсумки

Засідання колегії Тернопільської районної державної адміністрації

Галина ЮРСА –
ГРП “Джерело”.

30 серпня під керівництвом голови районної державної адміністрації Олександра Похилого відбулося засідання колегії районної державної адміністрації. У ньому взяли участь члени колегії, працівники районної державної адміністрації, сільські, селищні голови, керівники навчальних закладів району, представники ЗМІ.

Перед початком засідання Олександр Похилий нагородив грамотами голови районної державної адміністрації великобуківського селищного голову Романа Мацелюха - за своєчасну та якісну підготовку до мобілізаційного навчання з військовими комісаріатами Тернопільської області під керівництвом начальника організаційно-мобілізаційного управління штабу ОК “Захід”; жителя с.Плотича Ігоря Махомета - з нагоди 25-ї річниці незалежності України; голову правління ГО “Всеукраїнське об'єднання учасників АТО Галичини” Ружену Волянську - за чітку громадянську позицію і допомогу учасникам АТО.

На порядок денний засідання колегії були винесені питання про стан готовності навчальних закладів району до початку 2016/2017 навчального року, про підсумки роботи Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області щодо виконання завдань із наповнення бюджету Фонду та про стан пенсійного забезпечення жителів району.

Як повідомив начальник відділу освіти Тернопільської РДА Василь Цаль, завдяки спільним зусиллям органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, педагогічних колективів і батьків вдалося реалізувати низку заходів, виконати великий обсяг робіт.

Зокрема, в усіх загальноосвітніх школах проведено поточні ремонти класних кімнат, повністю відремонтовано коридори, впорядковано території. У 7-ми навчальних закладах району замінили 43 вікна, у 4-х — 9 дверей, здійснено ремонт котлів у паливній Почапінської ЗОШ І-ІІІ ст. і роблять капітальний ремонт спортивного залу Ангелівської ЗОШ І-ІІІ ст. Окрім того, закуплено 160 куб. м дров для ДНЗ

району, тривають підготовчі роботи з переведення Ступківської та Серединківської ЗОШ І ступенів із газового на електроопалення. Розроблено проектну-кошторисну документацію щодо облаштування дитячого садка в приміщенні Довжанківської ЗОШ І-ІІІ ступенів із подальшим відкриттям однієї групи на 25 дітей. Тривають поточні ремонти в Смиковецькому ДНЗ з подальшим відкриттям другої групи на 20 дітей. 1 вересня 2016 року відкрито ще одну додаткову групу на 20 місць в Ігровицькому ДНЗ. Протягом навчального року буде відкрито додаткову групу у Смиковецькому ДНЗ та дошкільну групу у Довжанківській ЗОШ І-ІІІ ст. До цього планують відкрити ще одну групу у Великолибичевському ДНЗ.

На проведення поточних і капітальних ремонтних робіт дирекції освітніх закладів залучили спонсорську допомогу у вигляді коштів, матеріалів, робіт на суму 490,2 тис. грн. ті бюджетних коштів у сумі 512,6 тис. грн. Під час підготовки освітніх закладів району до нового навчального року тісно співпрацювали органи місцевого самоврядування, батьки й педагогічні колективи. Василь Цаль подякував голові Тернопільської районної організації Товариства Червоного Хреста України Ользі Нижник за дієву допомогу навчальним закладам району.

Про підсумки роботи Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області за сім місяців 2016 року доповідала **начальник Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області Тетяна Глух.**

Упродовж звітного періоду поточного року робота Тернопільського управління була спрямована на забезпечення стабільного фінансування та своєчасної виплати пенсій, збалансування бюджету Пенсійного фонду України; виконання заходів щодо реформування пенсійної системи; поліпшення якості обслуговування громадян; впровадження нової технології адміністрування пенсійної системи; підвищення прозорості пенсійної системи.

Основний підсумок роботи Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України - це забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування пенсійних виплат 16498 жителям Тернопільського району. З урахуванням авансової

виплати пенсій у грудні 2015 року на зазначені цілі спрямовано 168 млн. 822, 74 тис. грн., що на 16,5 млн. грн., або на 7 %, більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Протягом семи місяців нинішнього року жителям району призначено 423 пенсії і здійснено 1695 перерахунків.

Чисельність пенсіонерів, які отримують пенсії через банківські установи, уповноважені на здійснення пенсійних виплат, становить 5432 осіб, або 32,93% від загальної чисельності, що на 500 осіб більше порівняно з початком року.

Середній розмір пенсій жителів Тернопільського району на 01.08.2016 року становить 1450,74 грн., що в 1,3 рази більше мінімального розміру.

Станом на 1 серпня 2016 року в районі взято на облік 61-го переселенця, з них отримали пенсію в липні 50 осіб. Призупинено виплату пенсій 11-м пенсіонерам через відсутність відкритих рахунків в установах АТ “Ощадбанк”.

Тернопільське об'єднане УПФУ Тернопільської області проводить системну роботу щодо наповнення бюджету власними коштами й погашення заборгованості з усіх видів платежів до Фонду.

Загальна заборгованість із платежів до Пенсійного фонду України станом на 01.08.2016 р. становить 5 млн. 91 тис. грн. Найбільшими боржниками зі сплати страхових внесків до бюджету Пенсійного фонду України є такі підприємства: ТОКП “Авіаавто-транс” – 817,2 тис. грн., ДП “Тернопільський Державний завод з виробництва м'ясо-кісткового борошна “Ветсанза-вод” – 125,3 тис. грн., ВАТ САТП “1901” – 93,6 тис. грн.

Відповідно до концепції розвитку інформаційно-аналітичних систем Пенсійного фонду України з 1 липня поточного року розпочато впровадження принципово нової централізованої технології призначення пенсій та обслуговування громадян з використанням електронної пенсійної справи.

Особливу увагу звертають на організацію роботи щодо підвищення якості обслуговування громадян. Для жителів району працює громадська приймальня за принципом “єдиного вікна”. Від початку року її послугами скористалися понад 13883 громадян.

На виконання постанови УПФУ від 07 вересня 2012 року №16-1 “Про затвердження порядку надання органами Пенсійного фонду України послуг в електронному вигляді” функціонує веб-портал електронних послуг. Це дало змогу 829-м особам стати користувачами веб-порталу.

Заслухавши доповіді, на засіданні колегії районної державної адміністрації ухвалили відповідні рішення.

Шановні підприємці!

З нагоди професійного свята вітаю всіх вас - хто заснував власну справу та впевнено крокує до омріяної мети!

Ви – самодостатні, свідомі громадяни нашої держави, бюджет якої наповнюєте сплаченими податками й зборами, створюєте нові робочі місця.

Тож щиро бажаю вам міцного здоров'я й успіху, вдалих угод та нових комерційних проектів. Нехай започаткована вами справа активно розвивається і приносить гідні прибутки.

Зі святом!

3 повагою — начальник Тернопільської ОДПІ Петро ЯКИМЧУК.

• Податкові новини

Компенсація вартості пального працівникам: що з акцизом?

У відділі з обігу та оподаткування підкацизних товарів Тернопільської ОДПІ роз'яснили, чи виникає об'єкт оподаткування акцизним податком у разі здійснення підприємством компенсації вартості пального, придбаного працівниками для заправки службових автомобілів.

Якщо працівники підприємства, використовуючи службові автомобілі, самостійно заправляють їх паливом на АЗС чи АГЗС, а підприємство компенсує їм вартість придбаного для заправки службових автомобілів пального на підставі відповідних підтверджувальних документів, таке підприємство не здійснює передачу (відпуск, відвантаження) або фізичний відпуск пального.

Оскільки під час здійснення підприємством компенсації вартості пального працівникам не відбувається реалізації пального, об'єкт оподаткування акцизним податком у цьому разі не виникає.

Нерухомість у різних населених пунктах. Де провести звірку?

Квартира – у Тернополі, садовий (дачний) будинок – у Зборівському районі, а успадкована батьківська хата – у Тербовлі. Саме в таких власників нерухомості найчастіше виникають питання щодо сум нарахованого податку за вказане майно. З ким

консультуватись і де провести звірку?

Відповідь знаходимо у статті 266 Податкового кодексу України: платники податку на нерухоме майно мають право звернутися з письмовою заявою до податкової інспекції за місцем проживання (реєстрації) для проведення звірки даних щодо:

— об'єктів житлової чи нежитлової нерухомості, зокрема часток, що перебувають у їх власності;

— розміру загальної площі таких об'єктів житлової чи нежитлової нерухомості;

— права на користування пільгою зі сплати податку;

— розміру ставки податку;

— нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей між даними податкової інспекції та даними, підтвердженими платником податку на підставі оригіналів відповідних документів, зокрема документів на право власності, податкова інспекція за місцем проживання (реєстрації) платника податку здійснює перерахунок суми податку та надсилає (вручає) йому нове податкове повідомлення-рішення. Попереднє податкове повідомлення-рішення вважається скасованим (відкликаним).

Детальні консультації для платників Тернополя й Тернопільського району надають у Центрі обслуговування платників: м. Тернопіль, вул. Білецька 1, або за телефонами: 43-46-30, 52 12 27, 43-46-25, 43-46-39, 43-46-46, 43-46-10, 43-46-34, 068-85-86-073.

Відділ організації роботи Тернопільської ОДПІ.

Наказ

військового комісара Тернопільського об'єднаного міського військового комісаріату від 26.08.2016 р. м. Тернопіль № 139-агд

Про призов громадян України чоловічої статі м. Тернополя та Тернопільського району на строкову військову службу в жовтні-листопаді 2016 року.

На підставі Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу” та Указу Президента України від 29 березня 2016 року № 122/2016 з 03 жовтня по 30 листопада 2016 року проводиться призов громадян на строкову військову службу.

З метою організованого проведення чергового призову громадян на строкову військову службу

НАКАЗУЮ:

1. Явці на призовну дільницю для призову на строкову військову службу підлягають усі громадяни — жителі міста Тернопіль і Тернопільського району 1998 року народження, яким у період чергового призову виповниться 18 років, а також громадяни, які народилися в 1989-1997 роках і втратили право на відстрочку від призову або не були призвані раніше на строкову військову службу за різних обставин, з'явитися на призовну дільницю Тернопільського об'єднаного міського військового комісаріату для призову на строкову військову службу за адресою: м. Тернопіль, вул. Тролейбусна, 5 у зазначений час і з документами, які зазначені в особистих повістках. Громадянам, які не отримали особистих повісток для призову на строкову військову службу, також прийти в Тернопільський об'єднаний міський військовий комісаріат 10 жовтня 2016 р. і мати з собою собі документи, які засвідчують особу.

2. Усім особам призовного віку, які підлягають призову на строкову військову службу і тимчасово перебувають на території міста Тернопіль та Тернопільського району, негайно повернутися до місць постійного проживання і з'явитися у районний військовий комісаріат за місцем військового обліку для проходження призовної комісії.

3. Громадяни, які ухиляються від призову і не з'являються за повісткою до військового комісаріату, несуть відповідальність згідно з законодавством.

4. На підставі Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу” керівники підприємств, установ, організацій кооперативів і навчально-виховних закладів, незалежно від підпорядкування і форм власності, зобов'язані відкликати призовників із відраджень і забезпечити їх своєчасне прибуття на призовну дільницю.

Тимчасово виконуючий обов'язки військового комісара Тернопільського об'єднаного міського військового комісаріату майор М.П.БОЙКО.

У Тернопільському відділенні поліції — новий керівник

Згідно з наказом ГУНП України в Тернопільській області начальником Тернопільського районного відділу поліції призначений Віктор Волощук. 26 серпня заступник начальника ГУНП в Тернопільській області Руслан Балик представив особовому складу нового керівника.

Підполковник поліції Віктор Іванович Волощук народився 30 травня 1978 року в Тернополі. У 2000 році закінчив Львівський інститут внутрішніх справ, за фахом юрист. В органах внутрішніх справ — із 1996 року. Службу в міліції розпочав у відділенні державної служби боротьби з економічною злочинністю Тернопільського РВ. Працю-

вав оперуповноваженим відділу внутрішньої безпеки, підрозділу управління боротьби з організованою злочинністю в області, очолював економічні підрозділи в Тернопільському та Підволочиському районах. У 2015 році працював начальником Теребовлянського відділу поліції, з 2016 року — в апараті Головного управління Національної поліції України.

— Ця людина — принциповий, хороший керівник, — зазначив Руслан Балик, представляючи ново-призначеного начальника відділення. — Бажаю плідної праці, зберегти колектив і успішно виконувати поставлені завдання.

На представленні також були присутні керівники Тернопільської районної ради й райдержадміністра-

страції, голова Байковецької громади, представники інших правоохоронних структур району. Присутні привітали нового очільника райвідділу поліції і побажали йому успіхів на посаді.

Віктор Волощук подякував керівництву ГУНП, громадськості району за підтримку й довіру.

— Спільно з працівниками нашого відділу виконаємо усі завдання. Докладатиму максимум зусиль, аби й надалі підвищувати рівень довіри населення до поліції, забезпечити публічну безпеку в районі і спрямувати зусилля на боротьбу з криміналітетом, — зазначив новий керівник. — Поліція і народ — єдині.

Сектор комунікації ГУНП в Тернопільській області.

Заступник начальника ГУНП в Тернопільській області Руслан Балик вітає новопризначеного начальника Тернопільського РВ поліції Віктора Волощука.

• *Наші гроші*

Комунальний лікнеп

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

В Україні за підтримки громадської організації "АСК реформ" запрацювала електронна сторінка, яка має допомогти громадянам розставити крапки над "і" у сплаті житлово-комунальних послуг. На terpo.gov.ua можна заповнювати заяви на субсидії і декларації доходів. Окрім цього, пояснюють, хто і як формує тарифи на газ, як розраховують розмір субсидій і для чого вони потрібні; дають поради, як зменшити комунальні платежі; наводять приклади

енергозбереження в побуті.

Для наочності можна використовувати різнопланові інфографіки. Кожен платник за допомогою калькулятора комунальних платежів і субсидій зможе підрахувати на сайті оплату власної "комуналки". Ввівши дані свого житла і тарифи оформлення пункту, можна дізнатися, скільки в разі оформлення субсидії становитимуть комунальні витрати і яку частину коштів заплайти держава. Зареєструвавшись на сервісі, можна надіслати запитання щодо сфери житлово-комунальних послуг й отримати на них відповіді.

Цінова турбулентність: уже восени збільшиться вартість хліба й інших продуктів

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

За даними Державної служби статистики, Україна продовжує лідувати у списку країн, мешканці яких витрачають найбільше коштів на продукти харчування. Днями з'явилася інформація, що вже у вересні суттєво зросте ціна на продукти, які є основою щоденного раціону кожного українця. Нагадаємо, що з середини серпня почала збільшуватися вартість молочних виробів: молоко подорожало на одну, сметана — на півтори, а масло — аж на 8 гривень.

За прогнозами експерта з питань аграрної політики і розвитку сільських територій Дениса Марчука, перш за все на 20% подорожає хліб. За буханець доведеться заплатити щонайменше 10-10,5 грн. Водночас, переконаний Денис Марчук, збільшиться вартість виробів із борошна, зокрема макаронів, а також м'яса та яєць. Директор Української асоціації поставальників торговельних мереж Олексій Дорошенко пояснює підвищення вартості харчових продуктів скасуванням із 15 серпня на три місяці державного регулювання цін на основні соціальні продукти і черговим зростанням тарифів на комунальні послуги.

"Зростання ціни на соціальні продукти харчування поки що не спостерігалось. Але це — затишся перед легкою осінньою турбулентністю. Вже у вересні ми побачимо подорожчання половини продуктів. Рітейлери (організації, які прода-

ють уроздріб товари широкого вжитку — ред.) почали заявляти, що вони довго працювали з низькою рентабельністю, тому будуть підвищувати маржу (різницю між закупівельною і продажною ціною товару — ред.). Впевнений, що це торкнеться, насамперед, соціальних продуктів, оскільки максимальна націнка в 15% (її обмеження державою) припинена Кабінетом Міністрів. Курс основних валют зріс на 2%, що призведе до перерахунку нової вартості врожаю. Тому ми матимемо ціновий сплеск вже у вересні на тлі подорожчання комунальних послуг", — написав на своїй сторінці в Facebook Олексій Дорошенко. Звідси випливає, що рітейлери планують компенсувати фінансові втрати від продажів останніх двох років. Виробники "соціального" хліба виживають завдяки зниженню ваги однієї буханки, тим часом інші сорти хліба постійно дорожчать.

Водночас ще на початку серпня директор Українського клубу аграрного бізнесу Тарас Висоцький зазначав, що на вартість головного продукту впливають підвищення на 10% світових цін на зерно, суттєве збільшення експорту українського зерна, монополізація ринку, офіційне зростання середньої зарплати, а головне — зміна оподаткування внаслідок скасування повернення ПДВ. Експерт пояснював, що 50% вартості лібіни — ціна борошна, решта — витрати на енергоносії, податки, зарплату зайнятих у виробництві людей. Незважаючи на цьогорічний хороший врожай зернових, більшу його частину експортують за кордон, тоді як на

внутрішні потреби залишається менше, ніж потрібно.

Цікаво, що серед причин подорожчання хліба експерти називають зменшення кількості підприємств, які його виробляють. "Приклад із гречкою заразливий: бізнесмени побачили, що на одному локальному ринку можна непогано заробити, — вважає Олексій Дорошенко. — В Україні стає дедалі менше виробників хліба, а раніше в кожному регіоні було безліч таких заводів. Тепер їх небагато, ринок монополізується, залишається лише декілька великих заводів. Але якщо в регіоні працюють дві-три компанії, з іншої області хліб туди вже не повезуть. У результаті ми приходимо до того, що виробники хліба купуватимуть пшеницю теж у великих компаній. Унаслідок цього дрібні покупці закупити зерна вже просто не зможуть. Скупити зерно, щоб згодом зіграти на підвищенні ціни на хлібобулочні вироби, — так працюють великі компанії з випікання хліба, кількість яких останнім часом зросла".

Проте є й позитивні новини. Восени експерти передбачають зниження вартості моркви, буряку, цибулі. Падатиме ціна й на гречані крупи, адже цьогоріч аграрії планують зібрати на 35% більше гречки, ніж торік. Із початку нинішнього року ціна на гречані крупи у середньому знизилася на 2-4 гривні за кілограм. Як повідомляють в Українському клубі аграрного бізнесу, цукор в Україні дорожчати не буде. До кінця листопада вартість цього солодкого продукту може знизитися на 10%-15%, а вже з початку наступного року ціни стабілізуються.

31 серпня на засіданні уряду затвердили "Концепцію державної цільової програми відновлення і розвитку миру у східних регіонах України". Кабмін сподівається за чотири наступні роки подвоїти ВВП, а також показники імпорту й експорту Донецької та Луганської областей, скоротити там безробіття до 8%. За підрахунками чиновників, для цього необхідно 1,5 млрд. доларів. В уряді наголошують, що відновлення Донбасу відбуватиметься, передусім, за рахунок коштів міжнародних і фінансових організацій.

Можливість створювати електронні петиції з'явилася на ресурсах Кабінету Міністрів України. Відтепер, якщо петиція набере 25 тисяч голосів упродовж трьох місяців із дня публікації, Кабмін буде зобов'язаний її розглянути. Поки що сайт працює у тестовому режимі. За словами прем'єра, петиції дадуть можливість громадськості ініціювати вирішення важливих питань. Гройсман також додав, що, на його думку, петиції стануть інструментом залучення громадян до формування державної політики і прийняття рішень. Впровадження петиції в уряді також назвали елементом електронного врядування та електронної демократії на рівні Кабміну. <http://petition.kmu.gov.ua/>

В Україні запрацювала система е-декларування. Її запустили відповідно до закону "Про запобігання корупції". З 1-го вересня і протягом 60 днів усі посадові особи високого рівня повинні подати декларацію про доходи і майно членів своєї сім'ї через Інтернет. Уся інформація про доходи чиновників буде доступна на сайті nazk.gov.ua.

Більшість українців виступають проти проведення виборів на непідконтрольній Києву частині України. Про це свідчать результати соціопитування, проведеного центром "Соціальний моніторинг" упродовж 11-16 серпня в усіх областях України, крім підконтрольних сепаратистам територій Донбасу і Криму. 60% респондентів негативно ставляться до проведення виборів на Донбасі, доки там не буде встановлена українська влада. Водночас 27% опитаних підтримали проведення таких виборів. Ще 13% не визначилися з відповіддю.

Субсидії лише частково покриватимуть комунальні рахунки. За повідомленням Міністерства соціалістики, з наступного опалювального сезону отримувачів субсидій зобов'язать оплачувати 15% вартості послуг. Щоправда, це не стосується пільговиків. Глава відомства Андрій Рева пояснив, що держава не може і не мусить платити всі 100% за житлово-комунальні послуги. За словами посадовця, у травні цього року субсидії отримували 6 мільйонів споживачів. Після підвищення тарифів, їх побільшає на 3 мільйони, прогнозують у міністерстві. Нагадаємо, раніше Кабінет Міністрів України відмовився від виплат субсидій живими коштами.

В Україну доставлено 2,5 млн. доз вакцини від туберкульозу (БЦЖ), призначених для новонароджених. Упродовж 5 днів препарат переправлять у регіони і розподілять між лікарнями. Зі слів в.о. міністра охорони здоров'я Ульяна Супрун, вакцина канадського походження виготовлена в Болгарії і ліцензована в Україні. За розрахунками, закуплених доз має вистачити на 6 місяців.

Тернопільський аеропорт готується до отримання сертифікату. Протягом останніх днів тривали роботи на злітній смузі. За словами директора аеропорту Юрія Малецького, вдалося усунути деякі дефекти та, найголовніше, завершити спеціальну розмітку злітно-посадкової смуги. А це — 2040 квадратних метрів, що в еквіваленті становить 20 кілометрів осрової лінії на звичайній дорозі. "Наявність такої розмітки, — розповів Юрій Малецький, — є однією з обов'язкових вимог для того, щоб Тернопільський аеропорт отримав сертифікат. Також відновлено половину температурних швів злітно-посадкової смуги". Загалом, стверджує директор, зроблено уже чимало — відновлено світло-сигнальні вогні, впорядкована територія льотного поля (2000 на 300 метрів). Розроблена проектна документація на реконструкцію частини огорожі й даху аеровокзалу. Окрім цього, відремонтований спеціальний транспорт для обслуговування аеропорту. Проводять підготовчу роботу зі спеціалізованого навчання персоналу аеропорту.

Профтехучилищам області отримають держзамовлення лише на популярні професії. Заклади професійно-технічної освіти з 1 січня перейшли на баланс областей і міст обласного значення. У Тернопільській області для функціонування вказаних освітніх закладів необхідно 190 мільйонів гривень. Станом на 1 липня заборгованості із виплати стипендій і зарплат немає, і наразі триває пошук можливостей для фінансового забезпечення профтехосвітніх закладів області. Тим часом у Тернополі є чимало підприємств, які потребують тих чи інших спеціалістів. Тож один із можливих варіантів забезпечення фінансування цих закладів — зміна їхнього профілювання. Необхідно надати абітурієнтам можливість освоїти саме ту професію, яка сьогодні користується попитом. До слова, голова Тернопільської обласної державної адміністрації Степан Барна нещодавно озвучив пропозицію впровадити цільове держзамовлення підготовки спеціалістів з умовою подальшої контрактної служби в армії. За словами очільника області, профтехучилища Тернопільщини насамперед повинні готувати фахівців, яких сьогодні потребує армія, — водіїв, ремонтників тощо.

Стан промисловості Тернопільської області. У січні-липні 2016 р. порівняно з січнем-липнем 2015 р. індекс промислової продукції становив 106,7%. Зростання випуску продукції спостерігалось у добувній промисловості й розробленні кар'єрів на 32,1%, у переробній промисловості — на 5,9%. У постачанні електроенергії, газу, пари і кондиціонуваного повітря індекс промислової продукції становив 100,1%.

Острівська сільська рада Тернопільського району (вул. Кордуби, 63) проводить конкурс суб'єктів оціночної діяльності на проведення експертної оцінки земельної ділянки ФО-П Хом'як Л. О. площею 0,0300 га — землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі (для будівництва й обслуговування торговельно-павільйону з продажу продуктів харчування й облаштування автобусної зупинки) в межах населеного пункту. Документи приймають у приміщенні сільської ради. Довідка за тел. 29-17-75.

Острівський сільський голова Б.П. ПІЩАТІН.

Юрій Федаш:

“Нині працюю над розробкою протимінної концепції ВМС України”

Навесні 2014-го 19 дів тримав оборону в заблокованому російськими окупантами озері Донузлав екіпаж тральщика “Черкаси”, якого очолював уродженець Великих Бірок, капітан II рангу Військово-морських сил Збройних сил України Юрій Федаш.

З усіх українських бойових кораблів, що перебували на території Криму, “Черкаси” був найтривалішим. Російські загарбники неодноразово намагалися захопити судно, але воно маневрувало й уникало можливого штурму протягом трьох днів. Лише через несправне кермо нападникам таки вдалося висадитися на борт тральщика. На щастя, ніхто з українських моряків не постраждав. Капітан героїчного корабля Юрію Федашу міська рада Черкас присвоїла звання “Почесний громадянин міста”, таке саме рішення ухвалила й Великобіроківська селищна рада. Днями Юрій Федаш перебував на малій батьківщині — в селищі Великі Бірки, тож ми скористалися нагодою поспілкуватися з героєм.

— **Юрію Петровичу, розкажіть, будь ласка, чи зміцнів український флот за останні два роки?**

— Зміцнів, але не настільки, щоб виконувати поставлені перед ним завдання. Оскільки основна частина кораблів залишилася в окупованому Криму, а поповнення немає, крім двох малих броньованих катерів, що цього року ввійшли до бойового складу Військово-морських сил Збройних сил. Триває процес кораблебудування, і до кінця 2017-

Голова Тернопільської райдержадміністрації Олександр Похилій нагородив грамотою капітана II рангу Військово-морських сил Збройних сил України Юрія Федаша.

го очікуємо на суттєве поповнення ВМС ЗС України новітніми кораблями й катерами. Загалом позитивна тенденція розвитку ВМС є, адже останніми роками вдалося збільшити сухопутний компонент цього роду військ, а це — берегові артилерійські підрозділи і морська піхота, які сьогодні беруть активну участь в АТО і доволі боєздатні.

— **Чи належно здійснюється фінансування військових кораблів?**

— Фінансування є достатнє, але потрібна глибока модернізація існуючих кораблів і суден, забезпечення чи побудова нових.

— **Які ще очевидні проблеми нині актуальні?**

— Проблем чимало, оскільки

багато чого втрачено в Криму, тому на деяких напрямках доводиться починати все спочатку. Однак за останні два роки багато зроблено. З'явилася можливість щось покращити, ще більше віддалитися від пострадянських стандартів. Стосовно соціально- побутових питань, то проблемою “номер один” є неналежне забезпечення військовослужбовців і їхніх сімей житлом.

— **Який тепер у вас екіпаж?**

— Із 2014 року проходжу службу на посаді начальника штабу бригади надводних кораблів у місті Очаків Миколаївської області, тому екіпажів маю багато. Переважно працюю з офіцерами штабу бригади і командирами кораблів, катерів. Основна частина

екіпажу морського тральщика “Черкаси” нині проходить службу в Очакові, отож, у мене була нагода допомагати хлопцям, спілкуватися.

— **Над чим працюєте сьогодні?**

— Триває процес передачі справ у зв'язку з призначенням на іншу посаду в головному штабі ВМС в Одесі. Нещодавно брав участь у міжнародних навчаннях “Сі-бриз-2016”, “ІМСМЕХ”. Нині працюю над розробленням протимінної концепції ВМС України.

— **Чи атакує противник із моря?**

— Атак кораблів ВМС України та кораблів державної прикордонної служби України в Чорному морі із застосуванням зброї не було, але ситуація залишається напруженою, оскільки газодобувні бурові платформи, які раніше належали Україні, тепер контролює Російська Федерація й охороняють російські кораблі. Також судна РФ постійно здійснюють розвідуку біля територіальних вод України.

Напади на кораблі Державної прикордонної служби були в 2014-му і 2015-му роках в Азовському морі. Нині у місті Бердянськ триває робота зі створення військово-морської бази.

— **Перебуваючи цими днями на Тернопільщині, зокрема у рідному селищі Великі Бірки, відкрили для себе щось нове? Можливо, помітили зміни у свідомості українців?**

— Нічого нового — тут завжди жили патріоти. Люди вболівають за долю держави, чого недостатньо на сході і півдні країни. Але під час перших хвиль мобілізації багато хто з молоді ховався за кордоном, чого не скажеш про жителів східних і південних областей, де явка була куди більшою.

— **Дякую за розмову, Юрію Петровичу!**

Розмовляла Оксана ПЕТРОВА.

• Актуально

Працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури, районна організація профспілки працівників культури щиро вітають з днем народження директора будинку культури с. Чернелів-Руський Людмилу Богданівну МИТУ, завідувачку клубом с. Чистилів Надію Богданівну РЕМУС і соліста народної аматорської студії “Музична скриня” Павла Івановича ШКЛЯРА.

Бажаємо вам міцного здоров'я, особистого щастя, миру, злагоди, добра, родинного благополуччя, невичерпної енергії і здійснення намічених планів. Хай Всевишній оберігає вас і дарує на життєвих дорогах тільки щирих людей, справжніх і вірних друзів! Нових вам успіхів у професійній діяльності!

Колектив територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народженням соціального робітника с. Козівка Наталію Богданівну ЗАВЕРУХУ.

Хай сонечко світить із ясного неба, Бажаєм усього, чого тільки треба, Хай доля дарує довгого віку, Добре здоров'я і щастя без ліку.

Колектив Острівської ЗОШ І-ІІІ ст. щирозсердечно вітає з 45-річчям практичного психолога Ларису Богданівну ПИЩАТІН, діловода Ольгу Остапівну ІВАНЮТУ, технічного працівника школи Марію Петрівну ФЕДЧИШИН, вчителя-пенсіонера Богдану Степанівну ДАЦКО.

В цей дорогий для серця день Бажаєм квітів і пісень, Від друзів — щирих привітань, Від зірок — здійснення бажань, Від сонця — світла і тепла, Щоб доля щедрою була.

площ, демонтаж пам'яток і символів комуністичного режиму. За це безпосередньо відповідають голови обласних державних адміністрацій. У разі недотримання норм закону про деконструкцію їх можна притягнути до кримінальної відповідальності.

— **Як українці відреагували на проведення деконструкції?**

— На жаль, не всі розуміють, що відбувається в царині відновлення української національної пам'яті. Згідно з даними соціологічного опитування Центру імені Разумкова, 52% громадян підтримали деконструкцію. Ця реформа не викликала активних протестів. Однак дехто називає закон про деконструкцію варварським знищенням історичних пам'яток, хоча насправді він допомагає врятувати цінні з точки зору архітектури пам'ятки (ті, які є в реєстрі національної спадщини), цивілізовано їх демонтувати і перенести в музеї тоталітаризму, створення яких ініціює Міністерство культури України. Я не впевнений, що такі музеї необхідні в кожному місті. Достатньо створити їх у Києві й кількох великих містах. Насамперед потрібно змінювати концепцію краєзнавчих музеїв, які вивчали б радянське минуле, а не пропагували його.

— **Які заходи здійснюються, щоб адаптувати людей до нових назв?**

— Інформуємо про злочини комуністичного режиму, даємо рекомендації, як сприймати нові найменування, видаємо інформаційні матеріали. Нещодавно в Запоріжжі вийшов друком довідник із новими назвами й інформацією про тих, на честь кого перейменовані вулиці. виготовлення і розміщення табличок із новими назвами фінансується за рахунок коштів місцевих бюджетів як витрати на благоустрій. Перереєстрація документів для громадян — безкоштовна. Тож з адаптацією трудощів не повинно бути.

Декомунізація — шлях до демократичного суспільства

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

25 років тому Україна покинула “тюрму народів”, здобувши незалежність. На початку 90-их років минулого століття українці відновили власну державу. Під час революції Гідності розпочалося становлення нової самодостатньої української нації. Остаточне розірвання зв'язків із тоталітарним радянським минулим забезпечило процес декомунізації.

14 липня цього року завершилося перейменування населених пунктів, які мали більшовицькі назви. Загалом в Україні перейменовано 1012 населених пунктів. Український інститут національної пам'яті спільно з волонтерами-краєзнавцями сформував інформаційну базу найменувань населених пунктів із комуністичною символікою, їх історичних назв і пропозицій щодо перейменування, оприлюднив перелік пам'яток і пам'ятних знаків, які підлягають демонтажу. Зокрема, в рамках виконання Закону України “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки” село Жовтнєве Чернелєво-Руської сільської ради Тернопільського району отримало назву Соборне. Цьому передували дискусії між прихильниками перейменування і їхніми опонентами.

“Подільське слово” вирішило дізнатися думку мешканців перейменованого села.

Михайло Дручок — сільський голова Соборного та

Чернелєво-Руського: “Як представник місцевої влади і людини, що поважає закон, виніс це питання на розгляд сесії. На зборах громади було поіменно голосування. Все відбувалося прозоро. Розглянули три варіанти нової назви села — Соборне, Топільче, Чернелів. Кожен мав можливість обгрунтувати свою думку, висловити власне бачення. Адаже розуміємо: нам у цьому селі жити! Нова назва села буде у назві місцевої школи, садочка, клубу, у паспорті кожної людини. Тому кожен розумів велику відповідальність перед голосуванням. Зізнаюся, що всі три назви мені сподобалися. У кожній втілена українська історія, чути голос віків. Після підрахунку голосів з'ясувалося, що за назву Топільче проголосували 2 особи, за Чернелів — 44, Соборне — 102. Тож цілком логічно, що Жовтнєве перейменували в Соборне”.

Кожна реформа — це, передусім, зміна способу функціонування, мислення людей. Результатом декомунізації має бути не лише заміна висівок чи знесення пам'яток минулого, а цілковите переродження національної свідомості, інший погляд на історію, повернення України до Європи без комуністичного тягаря, позбавлення колоніального статусу, створення європейського демократичного суспільства, яке базується на повазі до людини.

Подібні думки висловили і **Володимир Солтисак — фермер, громадський активіст:** “У селі вважають, що це саме я запропонував перейменувати наше село на Соборне. Це і так, і не зовсім. Відомий краєзнавець, незабутній Ігор Герета проводив на наших теренах археологічні

розкопки. Він дуже захоплювався цим краєм, гарними людьми. Але завжди йому не подобалася комуністична, як він висловлювався, назва села. Неодноразово пропонував змінити її. Довідавшись, що у Жовтнєвому проживають переселенці із більше, як двадцяти сіл, вигукнув: “Соборне! Кращої назви годі шукати! Собор — це об'єднання. Скільки родин з'єдналося у Жовтнєвому в одну єдину громаду!” Ми з друзями, однодумцями між собою ще у 80-90-их роках говорили про зміну назви. Але тоді це було не на часі. Вітаю рішення Верховної Ради про декомунізацію. Давно це треба було зробити. Хто швидше скинув із себе більшовицьке тавро, той давно вже в Європі. Вірю, що і на нас чекають кращі часи...”

За даними опитування, проведеного соціологічною компанією “ФАМА”, кожен третій українець упереджено поставився до реформи декомунізації. Більше половини опитаних переконані, що в Україні є важливіші проблеми, що потребують вирішення. Частина респондентів розцінюють декомунізацію як посягання на історію, інші вважають, що зміна назв — задоволення нещезає.

Ось що з цього приводу вважає **Богдан Романок — завідувачий клубом у Соборному:** “Дякую за можливість висловити свою думку. Ми збирали підписи, щоб село Жовтнєве не перейменовувати, бо не вбачали у цій назві нічого комуністичного. 80 відсотків населення висловилися проти перейменування. Але потім вони різко змінили свою думку. Гадаю, що в Україні нині вистачає проблем і без перейменувань. Така процедура ма-

тиме свої незручності: в усіх документах, де фігурує назва Жовтнєве, треба буде внести корективи. А це — додатковий час і кошти, яких у людей немає. Але, якщо вже більшість проголосувала саме за назву Соборне, то ми всі мусимо її прийняти, подобається це комусь, чи ні”.

Про перебіг декомунізації “Подільське слово” запитало у **Володимира В'ятровича — голови Українського інституту національної пам'яті.**

— Відсутність політики декомунізації в Україні після проголошення незалежності — одна з причин, які призвели до рвану неорадянського режиму Януковича, — переконаний Володимир В'ятрович. — Щоб уникнути реанімації тоталітарних політичних режимів, необхідно якомога швидше позбутися нав'язаного комуністичного минулого, радянських кліше, відновити історичну справедливість. Без подолання спадщини тоталітарної минушини неможливо забезпечити заможне і спокійне майбутнє. Тоталітаризм і добробут несумісні. Зміна комуністичних назв — обов'язкова умова позитивних суспільних перетворень. Цим шляхом пройшли більшість посткомуністичних країн Центральної і Східної Європи.

— **На якому етапі сьогодні перебуває процес декомунізації України?**

— Реформа декомунізації в частині позбавлення населених пунктів від радянської пропаганди відбулася. Через певні політичні причини вона затягнулася в часі. Найбільше назв, пов'язаних із радянським минулим, зафіксовано в південних і східних регіонах. Завершується процес перейменування вулиць,

Люди, які створили себе

Першої неділі осені в Україні відзначають День підприємця. Цього року це свято припадає на 4 вересня. Його запровадили задля того, аби наголосити на неocenній ролі підприємництва і приватної ініціативи у розвитку нового економічного устрою, формування громадянського суспільства, зміцненні демократії в нашій країні.

Підприємці беруть участь у вирішенні низки найактуальніших соціальних проблем, зокрема створюють нові робочі місця, долучаються до розвитку культури і спорту, підтримують медичну галузь, надаючи благодійну допомогу, здійснюють вагомий внесок для забезпечення нашої перемоги на сході.

В умовах політичної й економічної нестабільності підприємницька діяльність в Україні є нелегкою. Тому підприємцями стають сильні, ініціативні, енергійні люди, здатні взяти на себе відповідальність за ведення власного бізнесу й економічного процвітання держави. Сьогодні ми запросили до розмови трьох знамих на теренах нашого краю підприємців, які, починаючи з малого, реалізувалися як самодостатні особистості, створивши успішний бізнес.

Юрій Березовський
Щедре серце дна не має

У середині 90-их років в Україні почали занепадати колгоспи. Деякі колишні їх голови почали розбазарювати надбане десятиліттями важкої праці. Все розкрадалось, зникло з лиця землі.

Водночас зароджувалося нове на теренах незалежної України явище – фермерство. Цікаво, що держава обіцяла всіляку підтримку новоствореним фермерським господарствам. Але на ділі було інакше. Взяв фермер землю – його проблеми, чим її обробляти, засівати. Такого поняття, як пільговий кредит, взагалі не було. Якщо урожай загинув, приміром, від стихійного лиха, то збитків фермеру ніхто не відшкодував.

Саме тоді з війська повернувся двадцятидвохлітній Юрій Березовський із Товстолуга. Молодий, повний енергії. Вже мав дружину Наталію та маленького синочка. Народжений у селі, вихований у найкращих українських традиціях, Юрій не хотів, як багато його односельчан, покидати рідні терени в пошуках заробітків. Фермерство, про яке багато у ті роки говорили й писали, зацікавило його. “Першу допомогу, поради отримав від Івана Мричка й Петра Семехи, які на той час вже мали певний досвід ведення фермерського господарства, — згадає Юрій Романович. - Важкими були перші кроки. Починав із сорокагектарної площі. Не було чим обробляти. Добре, що мав родичів, які позичали гроші. Допомогали друзі. Складалось враження, що фермери – вигнанці на своїй землі. Нас сприймали так, ніби ми взяли землю суто для своєї наживи. Довелося пережити десятки перевірок. У адміні-

має, як у нас кажуть, “лівої” бухгалтерії, зарплати у конвертах. Все чесно, прозоро.

Сільськогосподарські підприємці, подружжя Юрій та Наталія Березовські — відомі у краї меценати. Скільки допомоги надано лише у Товстолузі! Передусім подбали про освіту. Юрій Березовський вважає, що лише останнім часом є позитивні зрушення у цьому плані. А до того все було пущено на самоплив. Тому подбав фермер про встановлення енергозберігаючих вікон та дверей у школі, допоміг із обладнанням. Робить значні вкладення у культуру, медицину. Подружжя Березовських допомагає нині всім селам, де орендують землю. Ніколи не намагалися всього рахувати. Не відмовляли тим, хто звертався, про кого просили... Справді, щедре серце дна не має.

страцію йшли численні скарги на нібито захоплення сільських земель, чого я ніколи не дозволяв собі робити. Складно було. Якби не молодість, ентузіазм, велике бажання довести, що ти щось можеш у цьому житті, можна було б скласти руки і здатись. Але за труднощами прийшли успіхи. З часом придбали новітню техніку, навчилися господарювати”.

Нині два сільськогосподарські підприємства, які заснував Юрій Березовський, мають в оренді близько 3 тисячі гектарів землі, закуплено найновішу техніку європейського зразка. Створено 90 робочих місць. Підприємець платить всі податки до бюджету. Тут

Упродовж двох термінів Юрій Березовський був районним обранцем, нині - депутат Тернопільської обласної ради. Побільшало обов'язків. Але це не проблема для людини, яка звикла багато працювати й брати на себе відповідальність за все.

Юрій Федунік:
“Людина може багато, якщо дуже захоче”

Ці слова неодноразово чула від успішного підприємця, відомого у Тернопільській краї мецената, депутата Тернопільської районної ради Юрія Федуніка. Він ніколи не вдається до критики, повчання. Для Юрія існує лише закон і мораль. Поважає прямоту, відкритість у всьому, чесність, не тримає нічого за спиною. І в тому, напевне, основне джерело його успіхів.

Раннє дитинство Юрія минуло у мальовничих Добриводах Збарзького району, де вперше побачив світ сорок три роки тому. Потім родина переїхала до Тернополя. У місті юності та мрії закінчив загальноосвітню школу № 11. Вступив до Тернопільського педагогічного університету, після закінчення якого два роки віддав праці у школі. Любив цю роботу, але не настільки самовіддано. Це була пора важких для України випробувань - дев'яності роки, коли закривалися промислові підприємства, занепадали колгоспні ферми, на полицях магазинів, як і в кишенях людей, було порожньо. Багато хто став, як тоді казали, “човниками”: возили товар із країни в країну, перепродавали його, заробляючи на житті. Дехто виїжджав у Італію, Іспанію, Польщу, Португалію, Чехію, інші країни. Люди з вищою освітою, українські інтелектуали прибирали приміщення тамтешніх господарів, займалися і набагато при-

низливішою для свого суспільного становища працею, за що мали дуже низьку платню. Але вона їх влаштовувала, бо для країни і ці гроші були тоді великими.

Родина Юрія Федуніка вирішила піти іншим шляхом – працювати виключно для України. Батько Юрія заснував власне підприємство “Гріф”, де син став комерційним директором, поки не створив власне – “Енергоремкомплект”. Починали з малого — ремонтували електродвигуни. Нині ж підприємство значно розширилося, займається продажем та обслуговуванням електрообладнання, кабельно-провідникової та іншої електро-технічної продукції, насосного обладнання, матеріалів для водопостачання, опалення й каналізації, електроопалювальної техніки тощо. Впровадили новий

напрямок – енергозбереження в галузі водопостачання й обігріву. Своім значним здобутком Юрій Федунік вважає створення групи успішних та ефективних підприємств – “Енергоремкомплект”, “Енергосвіт” і “Господарський двір”, на яких працює більше трьох десятків працівників.

І хоча порівняно невеликим є підприємство “Енергоремкомплект”, проте забезпечує вагому частку платежів до Гаїв-Шевченківської сільської ради, на території якої здійснює господарську діяльність. Крім того, займаються благоустроєм села, надають соціальну допомогу, підтримують окремих громадян. Зокрема, побудували понад 800 кв. м дороги у Гаях Шевченківських, модернізували систему стабільного водопостачання жителів села на семи вулицях, облаштували та озеленили терито-

Андрій КУЗЬ:
“Кризи минають,
а ми залишаємося”

“Народився у Забойках, вчився у Почапінцях, одружився у Підгородньому, а побудував-ся і заснував власне підприємство у Драганівці”, — каже про себе, ніби жартуючи, приватний підприємець, засновник бренду “Кузя”, депутат Тернопільської районної ради Андрій Миронович Кузь. Власне підприємство створив вісім років тому. Налагодив виробництво дитячих ліжечок і візків, бо завжди вважав, що дитя, вперше побачивши цей світ, має знати, що він прекрасний”.

Гарне ліжечко з різнобарвними забавлячками, зручний візочок завжди будуть актуальні. З цими думками набрав команду та взявся до роботи. Викупив у Драганівці приміщення “без вікон, без дверей” - колишній телятник, який розбирали частинами. У зимову пору вікна і двері закривали плівкою. Нині його не впізнати. Зробили ремонт, створили всі умови для праці людей. У 2010

році підприємство та його продукція вперше були представлені на регіональному рівні. А 2012-ий запам'ятався для засновника бренду “Кузя” та його працівників тим, що підприємство – єдине в Тернопільській області - здобуло перемогу на Всеукраїнському конкурсі “100 кращих товарів України”. Тоді в урочистій атмосфері Андрій Кузь отримав на-

городу з рук тодішнього міністра економіки, майбутнього Президента України Петра Порошенка. Окрилені успіхом, працівники та їхній керівник взяли участь у виставці “Барвіста Україна”. Сьогодні продукцію з брендом “Кузя” знають у всій нашій Україні, її експортують у Молдову, Білорусь. Візочками та ліжечками, іншим дитячим обладнанням, яке виробляє фірма, активно цікавляться європейські споживачі.

“Хоча люди у нас працюватимуть і ми налаштовані лише на успіх, проте не завжди нам усміхалась удача, - каже пан Андрій. - Найважче було пережити кризу в державі. Тоді й у нас “штормило” від падіння гривні чи підняття долара. Але кризи минають, а ми залишилися, бо наша продукція була і буде потрібна людям”.

Нині Андрія Кузь знають не лише як успішного підприємця, а і як щедрого мецената. Він допомагає матеріально Драганівці і всім, хто до нього звертається. Має активну позицію як народний обранець у Тернопільській районній раді. А ще Андрій Кузь досяг того, до чого, на мою думку, найбільше має прагнути людина, - створив гарну українську родину, шануваних друзів, батьків, виховує синів.

рю навколо водонапірної вежі, провели електрифікацію місцевого дитячого садочка й забезпечили його необхідною побутовою технікою, здійснюють системну допомогу у будівництві та електрифікації сільських храмів.

Зі слів сільського голови Гаїв-Шевченківських Богдана Брича: “Юрій Федунік – патріот свого села. Він присутній майже на кожній сесії сільської ради. Завжди в курсі подій, що відбуваються у Гаях-Шевченківських.

Коли в селі проводять святкування, розраховуємо на допомогу саме Юрія Федуніка. Причому робить він це щиро. Особливо відгукується, якщо треба допомогти малозабезпеченій людині у біді. Юрій – людина нової, європейської генерації. Працює відкрито, ніколи не чув від нього скарг про завеликі податки. Завжди справно їх платить. Відкритий для спілкування й співпраці. Він своєю діяльністю довів, що можна бути успішним на своїй землі...”

Юрій Федунік – великий прихильник сучасної української музики. Вважає, що творчим людям потрібно допомагати. Дружба і партнерство об'єднують його з талановитим тернопільським композитором, співаком, продюсером, засновником гурту “Нічлава Блюз” Андрієм Підлужним.

Дивлячись на таких людей, як підприємець Юрій Федунік, віриш у світле майбутнє України. Адже своїм життям він показав: є що робити і на рідній землі. Крім створення мережі приватних підприємств, Юрій Федунік звів просторий будинок, де нині проживає разом із дружиною Ольгою та чотирма дітьми.

Юрій Федунік із засновником гурту “Нічлава Блюз”, композитором Андрієм Підлужним.

Із Днем знань!

Щороку 1 вересня вулиці українських міст і сіл майорять білими бантами, різноколірними букетами і наповнені загальним радісним відчуттям того, що попереду – нова сторінка життя, цікава і барвиста. Школярі, подорослішавши за літо, відпочили й засмагли, знову зустрічаються зі своїми друзями і діляться враженнями про проведені літні канікули. Батьки, бабусі й дідуся проводжають своїх дітей та онуків у новий навчальний рік, де їх зустрічають учителі – люди, які ведуть їх до вершини знань. Та й у всіх інших є близькі або друзі, для яких День знань – подія актуальна й урочиста.

Це, мабуть, єдине свято, яке одночасно є і загальним для всіх, і особистим для кожного. Звичайно, головними винуватцями торжества першого дня осені є першачки й одинадцятикласники. Одні зі ще не зовсім зрозумілим їм почуттям трепету, ховаючись за величезними букетами квітів і тримаючись за руки батьків, роблять свій перший крок на великому шляху знань. Інші ж уже менше, ніж через рік покинуть назавжди стіни рідної школи, і цей перший шкільний дзвоник лунатиме для них востаннє. Через багато років вони з ностальгією і найтеплішими почуттями згадуватимуть знайомий із дитинства запах свіжого ремонту в класах, слова "Хто сьогодні черговий?" і "Відкриваємо зошити, пишемо число, "класна робота", своїх шкільних друзів і вчителів.

Але це все ще попереду. А сьогодні – свято. Розпочинається новий навчальний рік, який завжди означає відкриття нової, осяйної і часто нелегкої дороги – дороги до знань, до нових звершень. Нехай зерна науки, посіяні вашими вчителями і наставниками, дадуть добрі сходи і зростуть щедрим урожаєм мудрості. Зі святом вас усіх – із Днем знань!

Дев'ятикласники Соборненської ЗОШ І-ІІ ст. ім. Володимира Гарматія з класоводом Інною Ярославівною Фок.

У День знань голова районної ради Андрій Галайко на святі Першого дзвоника у НВК "Великобірківська ЗОШ-гімназія І-ІІІ ступенів ім. С. Балаєв". Привітав учнів і педагогів із початком навчального року, побажав успіхів і звершень, подарував школі спортивний інвентар та вручив почесні грамоти кращим педагогам.

Хто більше хвилюється: першокласники чи батьки? Святкова лінійка у Малоходачківській школі.

Оксана Любомирівна Цимбалюк зі своїми маленькими вихованцями. Смиковецька ЗОШ І-ІІ ст.

Гарний настрій панував на святі у Байковецькій школі.

Учнів Баворівської ЗОШ І-ІІІ ст. покликали за парти Тарас Шайнюк і Поліна Гевко.

Урочиста мить на лінійці у Лозівській школі.

"Нам потрібне мирне небо!" Одинадцятикласники та першачки Довжанківської ЗОШ І-ІІІ ст. випустили в небо блакитні й жовті кульки.

Яка краса! Баворівські 11-класники на своєму останньому Першому дзвоніку.

Мишковичі спортивні та мистецькі

Галина ЮРСА – ТРР
“Джерело”.
Фото автора.

Кажуть: “Радість, розділена з другом – подвійна радість!”. А якщо радіє громада? То це – феєрверк радості! 28 серпня, коли Тернопіль святкував День міста, у Мишковичах був День села. Після недільного богослужіння люди прийшли на стадіон, щоб повболівати за учасників спортивних баталій, потішитися успіхами дітей і внуків та й просто отримати задоволення від побаченого. А подивитися було на що. Тут змагалися футболісти, волейболісти, майстри перетягування лнви, армреслінгу (рукоборства), стрибків у висоту й довжину, кидків м'яча, шахів та велотреку.

Директор ПП “Агрофірма “Медобори” Володимир Крупницький, колишній мишковичський сільський голова Дмитро Познанський, мишковичський сільський голова Оксана Фарина, директор Мишковичської ЗОШ І-ІІІ ст. Андрій Чернець на Дні села у Мишковичах.

важчу та найбагатішу ношу – годувати народ, – наголосив Володимир Григорович. — Завдяки праці наших сільських трударів, Україна повертає собі славу світової житниці. Нині наша держава посідає п'яте місце у світі з експорту зернових і перше – з виробництва соняшникової олії. Хоч помалу, але відроджується тваринництво. Головне завдання – припинити війну, яка несе в наші домівки горе...”

Не забули щиро подякувати і щедрим спонсорам Дня села у Мишковичах – директору ТОВ “Комбікормтрейд” Олегу Квятковському, директору ПП “Агрофірма “Медобори”, депутату Тернопільської районної ради Володимиру Крупницькому, фермеру Богдану Семесі, підприємцям Марії Дільній, Сергію Карделі, Назару Дзюбаку, Світлані Дільній, Олегу Мілю, Ярославу Лазуті, Мар'яні Клешник, Івану Сцібайлу, Світлані Амбрик, Ірині Рожик, Андрію Борезі.

А потім почалося те, чого з

нетерпінням чекали всі, хто прийшов на подвір'я школи, – великий святковий концерт! Гумор, поетичне слово, мелодійна пісня, танцювальні композиції – усе це гармонійно поєднувалося, а різнобарв'я костюмів просто вражало.

— “Це все наші працівники культури, які в прямому розумінні слова живуть культурою,

– казали жителі

Мишкович, – директор будинку культури Зіновій Лось, художні керівники Тетяна Гонтарук та Соломія Яра-Сцібайло”. Кращої і ширшої оцінки, ніж дає народ, не отримаєш. І не треба! Ці люди не лише хороші організатори, а й активні учасники художньої самодіяльності. Не можна було також не відзначити хорошу роботу звукорежисерів дійства Галини Дудас, Андрія Шклярюка та Євгена Водяного.

По завершенні святкового концерту для тих, хто любить забавлятися до опівночі, почалися танці.

грошові заохочення отримали учасники АТО – жителі села Мишковичі Віктор Бакалець, Андрій Шмагло, Ігор Базарко, Василь Аксьонов. “Цих мужніх і відданих своїй родині, селу, державі людей дуже підтри-

А ще був конкурс малюнків на асфальті, організований Галиною Бутинець. У змаганнях взяли участь і найменші, і дорослі. Судді (Ольга Сурова і Владислав Русанюк) були суворі, але справедливі. Тож після підведення підсумків сільський голова Мишкович Оксана Фарина нагородила всіх переможців грамотами та заохочувальними призами, на які так щедрі були меценати дійства.

Урочисту частину розпочали з благословення настоятеля парафії Покрови Пресвятої Бо-

городиці УГКЦ о. Василя. Священик закликав громаду до єдності у цей непростий і доленосний для України час і до молитви за її соборність і працьовитий народ. До односельців звернулася сільський голова Мишкович Оксана Фарина, яка привітала всіх із 25-ю річницею незалежності України, зі святом Успіння Пресвятої Богородиці, яке в Мишковичах дуже шанують. Під гучні оплески сільський голова вручала нагороди спортсменам, активістам села, меценатам. Грамоти й

мувала вся громада, люди з навколишніх сіл. Радіємо, що вони повернулися додому, – наголосила Оксана Фарина. — Наш народ хоче жити в мирі. Нам не притаманні ненависть і братовбивство. Ми – народ, який вирощує хліб, народжує і виховує дітей...” Також до слова було запрошено Дмитра Познанського, першого сільського голову Мишкович за незалежної України. Він закликав свято берегти те, що здобуто важкою працею, кров'ю десятків поколінь борців за свободу України. Велику шану кожному сільському трудівнику віддав керівник агрофірми “Медобори” Володимир Крупницький. “Це люди, які несуть на своїх плечах най-

Звукорежисери дійства Галина Дудас, Андрій Шклярюк та Євген Водяний.

Перші місцеві вибори старост сіл, селищ ІІ вересня 2016 року

Великогаївська сільська виборча комісія Тернопільського району Тернопільської області
Постанова № 5 с. Великі Гаї

Додаток №1 до рішення Тернопільської ПБК від 22.08.2016

Члени дільничних виборчих комісій Великогаївської об'єднаної територіальної громади Тернопільського району

Виборча дільниця №610893, село Баворів

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Bavoriv district.

Виборча дільниця №610912, село Білоскірка

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Biloskirka district.

Виборча дільниця №610911, село Грабовець

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Grabovec district.

Виборча дільниця №610913, село Дичків

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Dichkiv district.

Виборча дільниця №610894, село Застав'є

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Zastav'ye district.

Виборча дільниця №610950, село Застінка

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Zastinka district.

Виборча дільниця №610923 село Козівка

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Kozivka district.

Виборча дільниця №610914, село Красівка

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Krasivka district.

Виборча дільниця №610945, село Прошова

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Proshova district.

Виборча дільниця №610943, село Скоморохи

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Skomorokh district.

Виборча дільниця №610944, село Смолянка

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Smolyanka district.

Виборча дільниця №610949, село Товстолуг

Table with 3 columns: Прізвище, ім'я, по батькові; Суб'єкт подання; Посада в ДВК. Lists candidates for the Tovstolug district.

Тернопільська районна виборча комісія.

• Справи приватні

Рубрики: 1. Куплю 2. Продам 3. Послуги 4. Вважати недійсним

Table with 10 columns for rubric classification.

тел./код: Щоб ваше оголошення було надруковане в черговому номері "Подільського слова", треба заповнити купон і надіслати або принести в редакцію в СЕРЕДУ до 12 год. Наша адреса: 46 000, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

ПРОДАМ

* корову чорно-рябу, 8,5 років, 3 місяці тільна. Ціна 14 тисяч гривень.
* Єврокуб, 1000 літрів, відмінний стан, німецька якість, під питну воду, дизпаливо та інше.
* мотоблоки нові (потужність від 4 до 15 к. с.), трактори (від 12 к. с.), мототрактори, двигуни різних потужностей, навісне обладнання.
Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка. Знайдете дешевше - віддамо ще дешевше.
Тел: (098) 598-94-84, (0352) 49-30-00, (098)

259-19-58, 066 665-36-06. Сайт: www.tractor_c.com ua ПОСЛУГИ

* лікування на бджолиних вуликах, бджолоужалення, інгаляція, пилок, воскова міль. с. Чернелів-Руський Тернопільського району.
Тел.: (067) 945-51-86, (068) 539-25-33, (097) 207-65-23 (Орест Михайлович Лук'янець).

КУПЛЮ

* макулатуру, поліетилен, європіддони. м. Тернопіль, вул. Гайова, 30, вул. Об'їзна, 17.
Тел: (067) 350-20-58, (0352) 25-88-28, (067) 350-20-60.
* морський контейнер, для вагону. Тел. (067) 350-20-60.

Ми діти твої, Україно!

Світлана БАРАБАШ,
Зоряна ДЕРКАЧ.

У 2016 році незалежній Україні виповнилося 25, а Великогаївська громада щойно народилася, об'єднавши аж 14 сіл. Тому особливо урочистим, зворушливим і незабутнім було святкування. Розповімо, як це відбувалося у двох мальовничих селах — Грабовець і Прошова.

В обох селах святкували в неділю, 21 серпня. В Грабовці концерт організували на майданчику біля школи. Виступали надзвичайно гарні, талановиті діти, молодь села.

• Освіта

Потішили танцюристи, читці, вокалісти. Серед них - Юлія Валяс, Анастасія Джафарова, Яна Курій, Вікторія Турко, Ірина Дроздовська, Марія Бутковська, Христина й Олена Бонзюх. Сподобались усі вихованці місцевого дитячого садочка, які розповідали віршики. Усі дякували Любові Стадник та Мар'яні Гордій, котрі так гарно підготували дітей до виступу. Не залишилися байдужими і старші. Розповідали жартівливі історії славнозвісні "Грабовецькі бабки" (Ольга Деревляна, Ольга Присяжна, Надія Демчик, Надія Романишин). До опівночі веселили музиканти під орудою Ігора Дерев'яного.

У Прошовій святковим концер-

том насолоджувалися в сільському клубі, куди прийшли і молодь села, і старше покоління.

Зі сцени лунали веселі пісні - "Рідний край" у виконанні Владислава Глеха, "Квітуха Україна", яку співав Олег Івахів, "Не сумуй Україно" у виконанні Ангеліни Крамар, "Сопілочка з бузини" - Софійки Олійник. Павло Ванжула зачарував своїм голосом і подарував глядачам українську пісню "Вівці мої, вівці" під супровід баяна.

Також прозвучали патріотичні вірші з уст Лілії Стебельської, Олега Івахова, Юліани Тарнавської, Надії Фортуни, Юрія Кальби. Велике захоплення викликав виступ танцювального колективу від керівництвом Христини Біневич.

Порадували виступ наймолодших учасників Маргарити Гаць, Дмитра Барабаша й Олі Бойко.

До обох сіл завітав заступник голови Великогаївської громади Петро Петрович Бонзюх. Пан Петро виголосив привітальну промову, вручив нагороди й подяки активним жителям сіл й учасникам Антитерористичної операції на сході країни. Останнім заступник голови вручив ще й грошові премії.

"Я дуже радий вас усіх бачити, тішусь, що у нас така співоча талановита молодь. Просімо Бога, щоб закінчилася війна і наші діти жили на процвітаючій рідній землі. Слава

Україні! Героям слава!" - сказав Петро Петрович Бонзюх.

Свято залишило в серцях багато теплих спогадів і напрочуд позитивних емоцій.

• Традиції

У Великогаївській громаді відбулась учительська конференція

Гостинна школа, де вчителі огортають увагою і добром, навчають мудрому й людяному, нині радо приймає своїх учнів. Та перед тим, як розпочати навчальний рік, педагоги виконали клопітку роботу, щоб підготуватися, ознайомитися з новими програмами, нововведеннями в освіті. За сприяння голови громади, спонсорів, директорів шкіл завершено ремонт шкільних приміщень. Про все це і багато іншого йшлося на конференції, яка відбувалась у клубі Великих Гаїв у вівторок, 30 серпня.

ті освіти, — зауважив начальник управління.

Також Мирослав Дишкант детально розповів про об'їзд шкіл громади. Зазначив, що загалом школи готові до прийняття учнів. Завдяки батькам, учителям, громаді, шкільні приміщення відремонтовані, зроблене генеральне прибирання, тож діти навчатимуться в комфортних умовах.

— Але поряд з тим є кілька недоліків, які треба усунути. Зокрема, під час об'їзду виявили відсутність актів дослідження питної води, освітлення шкільних класів. Але я гадаю, що ці питання ми вирішимо ще до початку навчального року.

Після виступу Мирослава Дишканта у залі розпочалося активне обговорення питань як освіти, так і матеріальної готовності шкіл до навчального процесу. Директори висловили свою думку, дискутува-

ли і зрештою досягли консенсусу.

Опісля педагоги Великогаївської громади слухали й висловлювали власні думки стосовно запропонованої міністром освіти Лілією Гриневич концепції шкільної освіти "Нова українська школа".

Під час освітнянської конференції обговорювали ще низку питань. Зокрема, щодо дитячих садочків, цін на харчування тощо.

Завершив конференцію голова громади Олег Кохман. До слова, Олег Андрійович у минулому теж учитель, тому добре знає, наскільки важливі теми обговорювали освітяни під час зустрічі.

— Молодь — це наше майбутнє. Саме задля них, їхнього процвітання, кращого життя ми нині маємо докласти максимум зусиль. Це стосується усіх сфер життя. Погодьтеся, необхідно підвищувати якість освіти. Треба покращувати комп'ютерне оснащення шкіл, і ще багато-багато чого. Я готовий вислухати кожного, у міру можливості допомогти. Вже нині в одній школі перекривають дах, в іншій — міняють опалення. Ці роботи планові і їх виконуватимуть у кожній із шкіл.

Хочу привітати вас, дорогі вчителі, із початком навчального року. Бажаю порозуміння з учнями, терпеливості і міцного здоров'я. З Богом!

Зоряна ДЕРКАЧ.

Відкрив освітнянську конференцію начальник управління освіти Великогаївської територіальної громади Мирослав Дишкант. Він розповів про результати об'їзду, озвучив висновки комісії про готовність шкіл громади до навчального року. Наголосив на проблемах і досягненнях.

— Для кожної людини школа закладає фундамент освіти — важливу складову її розвитку, самоствердження, бачення майбутнього. Тому ми, педагоги, маємо докласти максимум зусиль, щоб покращити якість освіти у громаді.

Пан Мирослав зачитав результати ЗНО, які показали випускники кожної із шкіл I-III ступенів, а їх є три — Великогаївська, Товстолузька й Баворівська.

— Ми є першопрохідцями, першими об'єдналися, першими створили своє управління, відокремилися від району. Окрім того, на нас чекає чимало реформ, змін, новацій. Та не зважаючи на будь-які труднощі, маємо об'єднатись в одну команду, у кожній школі сформувати потужний педагогічний колектив і разом плідно працювати на покращення якос-

Подих України із минулого в сьогодення

Марія ПОПІВ,
депутат сільської ради.

До річниці незалежності України у Малому Ходачкові готувалися заздалегідь. Відновили сільський клуб. На одній із зовнішніх стін художники розписували панно "Подих України із минулого в сьогодення".

На художні роботи витратили 40 тис. гривень із бюджету сільської ради. Ідея картини належить голові ради старійшин Михайлові Івасечку.

День незалежності у селі Малий Ходачків розпочали у храмі святого Архистратига Михаїла. Тут парох села отець Василь провів святкове богослужіння, під час якого присутні ревно молилися за мир в Україні. Після його закінчення під звуки духового оркестру сільчани пройшли святковою ходою до скульптури Матері Божої. Потім освятили патріотичне панно. Право перерізати стрічку під час відкриття картини надали ровесникам незалежної України — Будзило Марії й Пастушаку Тарасові.

Голова села Володимир Береза привітав односельчан зі святом і закликав усіх бути гідними синами і дочками України, розбудовувати вільну, щасливу, могутню європейську державу. А голова ради старійшин Михайло Івасечко у своєму виступі зазначив, що 24 серпня 1991 р. — особливий день для українського народу, з якого українці розпочали своє вільне, незалежне життя.

Хвилиною мовчання присутні вшанували всіх загиблих героїв, які боролися за волю України. Адже не можна забути тих, хто віддав своє життя заради свободи, незалежності й демократії на нашій землі. Вчинок цих мужніх воїнів світла — героїв Небесної сотні й тих, хто поліг, захищаючи державний суверенітет у зоні АТО, — то велика жертвовна любов.

Юна "зірка" села Малий Ходачків — солістка Анастасія Раковська.

Далі мешканці й гості насолоджувалися святковим концертом, організованим завідувачкою клубом села Малий Ходачків Тетяною Тихонюк. Мистецький талант демонстрували зведений вокальний ансамбль (керівник — заслужений працівник культури України, відмінник освіти України Михайло Полюга), який виконував патріотичні й духовні пісні, та духовий оркестр села Малий Ходачків (керівник — сільський голова Володимир Береза). Вокальними номерами потішили присутніх юні зірочки — Анастасія Раковська й Софія Попів.

Патріотичні вірші звучали у виконанні учнів 2-го класу — Софійки Заблоцької й Русланчика Гаха, учениці 5-го класу — Діани Тихонюк. Вірш "Вставай, Україно, вставай!" продекламувала Галина Тернова, а поезію "Каменярі" прочитав Михайло Івасечко.

Нашій країні не потрібна війна. Але якщо ти справжній громадянин і любиш свій народ, рідну країну, то в тебе немає іншого виходу, як боротися за волю й гідність. Ми тут, під мирним небом, маємо робити це своєю самовідданою працею на благо України. Ні війни! Бережімо нашу єдину Україну!

Капітан жіночої збірної України Олена Підгрушна завоювала золоту медаль у спринтерській гонці літнього чемпіонату світу, який завершився у місті Отепя (Естонія).

Хавбек збірної України Євген Коноплянка перебрався з "Севільї" до "Шальке". У сезоні-2016/17 український півзахисник виступатиме за "Шальке" на правах оренди.

У Тернополі відбувся чемпіонат світу та Європи з водно-моторного спорту. На змагання, які тривали 27-28 серпня, приїхали 35 учасників із 12 країн світу.

Астрологічний прогноз

від Івана Круп'яка з 5 по 11 вересня

ОВЕН (21 березня — 20 квітня) Час розпочати нові проекти. Можна взяти позику для поліпшення своїх житлових умов або розвитку справи.

ТЕЛЕЦЬ (21 квітня — 20 травня) Завдяки тому, що з вами хочуть співпрацювати, ви можете значно розширити коло своїх знайомих, збільшити обсяг необхідної інформації.

БЛИЗНЯТА (21 травня — 21 червня) Якщо ви творчо виконували свої службові обов'язки, то цього тижня побачите результат, який приведе до успіху і до підвищення зарплати.

РАК (22 червня — 22 липня) Окриленість, творче натхнення і великі можливості можуть дати поштовх до дій. Оточення сприйматиме вас як людину авторитетну і значущу.

ЛЕВ (23 липня — 23 серпня) Ви можете вдало вирішити майнові справи, придбати престижну власність або щось цінне для дому.

ДІВА (24 серпня — 23 вересня) Цікаві знайомства, зустрічі і зв'язки з популярними людьми подарують вам нові надії, мрії. Цього тижня ви можете займатися плануванням свого майбутнього.

ТЕРЕЗИ (24 вересня — 23 жовтня) Ви будете зосереджені на своїх матеріальних проблемах. Цей тиждень не сприяє зростанню ваших прибутків.

СКОРПІОН (24 жовтня — 22 листопада) Більшість представників цього знака саме цього тижня відстоюватиме свою самостійність. Ваша індивідуальність буде помітна і приваблива для навколишніх.

СТРЕЛЕЦЬ (23 листопада — 21 грудня) Успіхи, яких ви досягнете, приховуйте від інших. Не варто демонструвати свої наміри. Вам легше буде займатися творчістю на самоті, подалі від чужих очей.

КОЗЕРІГ (22 грудня — 20 січня) Цього тижня ви можете істотно наблизитися до здійснення мрії. Ваші друзі або однодумці нададуть підтримку і допомогу.

ВОДОЛІЙ (21 січня — 19 лютого) Цей тиждень запам'ятається як дуже важливий, але не обов'язково в позитивному плані. Розширити свою діяльність не завжди буде вдаватися.

РИБИ (20 лютого — 20 березня) Важливе місце цього тижня займе інтелектуальна діяльність і все, що пов'язане з новою інформацією стосовно невивчених питань.

Як обійтися без натуралізації і бути успішними? Шість прикладів для збірної України

Тайсон обрав Бразилію. Ви засмутилися? Ви справді хотіли бачити цього гравця у збірній України, чи може, навпаки, протестували проти його натуралізації?

мундссон – вже золотий фахівець. Піднявся із збірою Данії на першу сходинку в Ріо. Головне – системність і професіоналізм, і маленька країна без жодної допомоги зовні отримує славу на весь світ.

соко? Звідки взялися Бейл і Ремзі? Звичайно, посприяла інтегрованість у англійський футбол, а також пильне ставлення до традицій і виховання талантів.

Еммануель Олісадебе в збірній Польщі – приклад тимчасовості ефекту натуралізації

Нарешті, зверніть увагу на досягнення ісландської молодіжної збірної з футболу. Вони грають в одній групі відбору до Євро з українцями.

Угорщина: стрибок вище голови? Ще одна національна збірна, яка, не вдаючись до натуралізації, досягла успіху на Євро-2016.

У наших сусідів поляків є великий досвід натуралізації. Звичайно, треба згадати Еммануеля Олісадебе! Найкращий футболіст Польщі 2001 року.

Едуардо да Сілва, етнічний бразилець, який є "продуктом" хорватського футболу

Дивовижна гра угорців на Євро-2016 пов'язана, насамперед, з особою їхнього тренера. Спеціаліста, який у своїй рідній країні працював лише помічником.

Не надто прославилася країна і гра бразильця Рожера Геррейру (три роки у збірній і 25 матчів).

Потужний приклад поборників натуралізації – Едуардо да Сілва. Бразилець, та ще й у Хорватії, де завжди вистачало талантів і система в дитячо-юнацькому футболі працювала надзвичайно ефективно.

Попри різноманітність походження членів бельгійських збірних, вони є інтегрованими у футбольну систему країни

В Ісландії про натуралізацію навіть не йдеться Проте збірна досягла неабиякого успіху – увійшла у вісімку найкращих команд Європи.

"Драгон Парк" – національний центр з розвитку футболу в Уельсі. Тут не чули про натуралізацію Але в футболі, демонструють свою спроможність бути вище "старшого брата".

Попри багатоетнічний склад команди, лише двоє гравців Євро-2016 народилися не в Бельгії. Це – Кабаселе і Бентеке. Але й вони переїхали до нової батьківщини у дитинстві і формувалися саме в системі бельгійського футболу.

Усміхніться

Реклама "Neskafe". Ми відбираємо найкращі зерна, а решту віддаємо вам. Мати лає дитину: — Ти ж справжнє поросся, весь брудний!

І як же тоді вони, зважаючи на дощову погоду, непрофесійний чемпіонат і велику потребу у штучних полях, пробилися так ви- — А у вас є зошити в кружечок? — Немає.

Отже, хіба наведених фактів не достатньо, щоби зробити висновок, що натуралізація – далеко не панацея? І жодним чином не працює на перспективу і не діє довгостроково.

ПОДІЛЬСЬКЕ СЛОВО. Виходить з березня 1967 року. Засновник – Тернопільська районна рада. Головний редактор Наталія ЧАПРАК

Дві подруги плічкують про життя. Одна: — А мені тут недавно заміж пропонували вийти... — Вітаю! А хто? — Батьки...

За матеріалами телеканалу "2+2"

Сидять два електрики на стовпі і сперечаються: — Земля! — Ні, фаза! Повз них іде бабуся. Електрики старенькій: — Бабу, подайте провід. Старенька подала їм провід і пішла далі. — Я ж казав "земля", а ти — "фаза, фаза..."

підлягають рецензуванню і поверненню. АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17. Розрахунковий рахунок 26003250972001

Усім до смаку — чай

Олена ОРХІДЕНКО.

В одному з нещодавніх випусків "Подільського слова" ми писали про чудодійні властивості кави. На прохання наших читачів публікуватимемо про маловідомі "родзинки" різноманітних напоїв.

Роздуми за чашкою чаю

Чудовий серпневий день. Незважаючи на літню спеку, на столі паре чай. Цікавий роман французької письменниці заповнив увагу. "Коли чаювання стає ритуалом, воно розвиває вміння бачити велике в дрібницях", — пише авторка Мюріель Барбері. Відкладаю книгу, погляд зупиняється на чашечці. Сьорбаю з неї ароматний напій і замислююся: а що велике ховається за маленькими чайниками?

Замість таблетки

У Китаї, звідки родом чай, здавна використовували його як ліки. Гадаю, читачі добре обізнані з цілющими властивостями цього напою: він зміцнює імунітет, стимулює нервову систему і дарує гарний настрій, попереджує рак, хворобу Альцгеймера, розлади пам'яті й уваги.

Відомо, що він корисний для зубів, оскільки містить фтор і антиоксиданти, які запобігають розвитку карієсу. Розтерте у порошок сухе чайне листя — помічний засіб у разі опіків.

Дуже міцний і солодкий гарячий чай з молоком п'ють при отруєннях алкоголем, наркотиками, лікувальними препаратами. Жування сухого листя зеленого чаю добре допомагає від нудоти під час вагітності, а також у разі закахування.

А ще чай сприяє засвоєнню їжі, особливо жирної і м'ясної. Він є джерелом 17 амінокислот, серед них — глютамінова, завдяки якій відбувається відновлення виснаженої нервової системи.

Чайні секрети краси

Напевно, кожна жінка клала пагетики з чаєм на повіки очей, щоб

Як легко відбілити речі за допомогою соди?

Харчова сода — універсальний засіб, який використовують для чищення й відбілювання будь-яких поверхонь, а також тканин. Отож, приготуйте соду, нашатирний спирт, оцет, губку, щітку й гумові рукавиці.

Щоб видалити іржу й вапняний наліт на кахельній плитці, раковині, ванні, унітазі, змішайте соду з водою до стану густої кашки, нанесіть на забруднені поверхні, залиште до повного висихання, зніміть за допомогою губки або щітки, ретельно вимийте. Якщо відкладення занадто застарілі, повторіть обробку.

Для відбілювання білих тканин використовуйте суміш соди з нашатирним спиртом: розчиніть у 5-ти літрах теплої води 5 ст. л. соди, додайте 2 ст. л. нашатирного спирту, занурте в розчин тканину, залиште на 3-4 години, прополощіть і виперіть звичайним способом.

Якщо потрібно позбутися стійкої жовтизни, після замочування прокип'ятіть тканину протягом 20-30 хвилин. Ви отримаєте абсолютно білосніжні речі.

За допомогою соди й оцту можна впоратися із застарілими забрудненнями на будь-яких поверхнях, окрім мраморових. Нанесіть соду на поверхню, яку потрібно очистити або відбілити, змочіть губку в оцті і проведіть чистку.

УВАГА!

Використовуйте гумові рукавички, щоб не викликати подразнення шкіри рук.

зняти втому й надати погляду життєрадісного блиску. Або ж кубиком льоду, зробленого з чаю, зранку протирала шкіру обличчя, яка після процедури набувала дивовижної свіжості.

Є чимало косметичних рецептів, в основі яких — чай, здебільшого зелений, бо саме він містить речовини, що омолоджують звожують і тонізують шкіру, зміцнюють волосся й нігті. А якщо до заварки додати молоко, сметану, ві-

всяні пластівці, жовток чи білок яйця, шкіра віддасть за турботу здоров'ям і красою.

Власниці темного волосся можуть надати йому приємного червоно-коричневого відтінку. Для цього 3 ст. л. чорного чаю залити склянкою води і варити 15 хв. Охолоджений відвар нанести на волосся, розподіляючи гребінцем, а потім дати висохнути.

Якщо волосся випадає, щоденно впродовж 10-ти днів втирають у коріння міцну заварку чорного чаю і не змивати. А позбутися лупи допоможе відвар чорного чаю (1 ч. л. листя на чверть склянки води). Кип'ятити 3 хв. На кожен літр чаю додати по 1 ст. л. горілки і касторової олії. Суміш нанести на шкіру і волосся. Уклати голову рушником і тримати протягом 3 год. Потім змити, як зазвичай. Повторювати двічі на тиждень, поки не зникне лупа.

Цікавинки про чай

Чай посідає перше місце у світі за популярністю. Щодня в світі випивають три мільярди чашок чаю.

Використані чайні квітки застосовувати для усунення запахів у

холодильнику, до того ж це дуже гарне добриво для кімнатних і городніх рослин.

Чайний пакетик був винайдений випадково у 1904 р. Коли бізнес американця Т. Саллівана з продажу чаю переживав скрутні часи, дружина порадила упакувати чай у шовкові мішечки, щоб привернути увагу покупців, що дійсно спрацювало. Але споживачі вирішили, що це — новий спосіб заварювання чаю.

У Польщі чай довго застосовували як лікарський засіб і продавали лише в аптеках. Тому назвали напій "гербата" (від "герба" — трава), вважаючи, що чайники виготовляють з особливого виду китайської лікувальної трави.

Чайний куц не витримує пересадки на інше місце. Звідси у Китаї з'явився звичай: під час сватання наречені дарували один одному чай на знак вірності.

Чайний куц живе понад 100 років.

Скуштуйте самі і погостуйте гостей

Звичне чаювання можна урізноманітнити, запозичивши його традиції в інших народів, і тим самим приємно здивувати рідних і друзів.

Монголи п'ють чай із молоком, топленим салом, маслом, борошном, сіллю.

Калмики додають в чай лавровий лист, мускатний горіх, гвоздику.

Узбеки заварюють чай, додаючи на кожну чайну ложку сухого листя дві подрібнені горошини чорного перцю і мед.

Англіїці суворо дотримуються правила наливати чай у молоко, а не навпаки, адже доливання молока в чай псує аромат і смак напою.

В Ірані в чай кладуть корицю й імбир. П'ють гарячим, маленькими ковтками вприкуску з дрібними шматочками колотого цукру.

В Україні п'ють чай майже 150 років, збагачуючи культуру чаювання власними традиціями. Чай по-українськи — справжній бенкет з варенням, пирогами, печивом і цукерками. Що ж, на здоров'я!

• Поради для батьків

Сон як розставання, або Чому діти не хочуть лягати спати

Олена КОВАЛЮК.

Варто лише нагадати, що вже пізно і пора в ліжечко, як ваше дитя починає вередувати, просити не пити, то їсти, то 10 разів бігає в туалет... Знайома ситуація? Спробуйте подивитися на неї з точки зору маляти і пояснити його поведінку.

Що відчуває дитина?

Малюк сприймає сон як розлуку з дорослими, яких він любить, біля котрих чувається захищенням, потрібним. На рівні підсвідомості він боїться залишитися наодинці з власними переживаннями, яких у нього достатньо, адже навколо стільки невідомого і несподіваного.

Отже, супротив владанню спати — це не примхливість, а природний вияв дитячих побоювань, тому всі прохання дитяти — цілком ширі, і їх варто розуміти як спробу відтягти або й уникнути розставання з найріднішими.

Чим більше підганятимете дитину спати чи наполягатимете, щоб вона засинала сама, тим меншою буде її впевненість у вашій любові, гострішим відчуття відокремленості, ізольованості від найближчих людей, а значить, сильнішими різноманітні страхи.

Як діяти батькам?

Насамперед знайти різні способи заспокоїти і переконати маленьке чадо, що вночі необхідно відпочивати не лише йому, а всім — і дорослим, і дітям, і тваринам, навіть предметам.

Свого часу я щодня брала дворічного сина на руки, несла до вікна, і ми дивилися: он тролейбус поїхав додому — вже втомився, буде засинати, і машина, й автобус, а он дядя поспішає до ліжечка... Зверта-

ли увагу, що не гуляють діти, не чути пташок, не видно котиків, собачок, бо вони вже давно сплять. Тоді й він охоче вкладався.

Намагайтеся перед сном безроздільно належати малюкові — не поспішаючи, разом попийте молочка, допомогти скласти іграшки, помитися, почитати в ліжку казочку, краще короткого змісту, або полежати поруч, розповісти, як ви його любите, пишаєтеся ним, який він чудовий і як швидко вміє засинати. Бажано покласти дитину лицем від себе — так вона швидше засне.

Заспокоїливо впливає і м'яка іграшка, краще середнього розміру, виготовлена з безпечних матеріалів, саме та, яка подобається маляті, а не вибрана вами. Нехай буде одна й та ж упродовж довгого часу. Обіграйте укладання її спати поряд з дитям і залиште з ним.

Зосереджуйте увагу дитини на тому, що наступного дня ви обов'язково будете разом: "Я з нетерпінням чекаю ранку, коли ми з тобою підемо на прогулянку", "Як я хочу завтра встати раніше і обійняти тебе".

Важливо переконати крихітку, що в її спальні дуже приємно перебувати, щоб вона відчувала, що ця кімната — місце для відпочинку, а не "заслання" на сон.

Іноді малюк засмучується, бачачи, як ви, вкритий його ковдрою і поцілувавши, йдете з кімнати. У цьому випадку скажіть, що навідаєтеся через кілька хвилин. Найімовірніше, до вашого приходу дитя вже міцно спатиме.

Не квапте дитину дорослішати і не вимагайте від неї поведінки не за віком. Пам'ятайте, що страх розлуки з вами — найбільший для дитячої душі. Тому такими важливими є ваш спокій, доброзичливість, терпіння і вияв батьківської любові.

Загадки

Через воду він проводить, А сам з місяця вік не сходить.

(Міст)

***

Швидко мчить, бо поспішає, Пасажирів підбирає. І хвилинка у хвилинку Їх доставить на зупинку.

(Автобус)

***

Маю плаття зелененьке, Гнучкі, ніжні віти. Кору білу, стан тоненький. Як я звуся, діти?

(Береза)

Поміркуй

Впиши в клітинки слово, яке зображене на малюнку.

- Він червоний, соковитий, Сонцем він немов налитий. Серед овочів синьйор. Це, звичайно...
- Під ногами у саду Стиглу ягідку знайду. Тільки треба нахилитися, Щоб зірвати...
- Борщ із нього варить нянька. В нього шкірочка тоненька, Ще й солодкий він на смак. Називається...
- На городі дивна пані У зеленому жулані. Жовті зуби вона має, Та нікого не кусає.
- Солоденька, червоненька Оця ягідка маленька. Має кісточку тверду. З'їм красуню, як знайду.
- Лист різний із оксамита, Соком ягідка налита. А для хворої дитини Кращі ліки — чай з...

• Приту

Киця

Якось киця дуже закохалася в одного юнака. Так закохалася, що попросила чарівницю перетворити її на дуже гарну жінку, здатну підкорити його серце.

Чарівниця задовільнила її бажання. Невдовзі вже готувалися до весілля.

Воно було гарне: співи, танці, жарти... Запрошені гості ще ніколи не їли таких смачних страв.

Все йшло дуже добре. Аж раптом молода побачила мишу, що бігла через кімнату, і миттю кинулася за нею.

Наше суспільство сприяє обману: ми вже звикли вірити рекламі. Кажемо: "Мені приємно тебе бачити!", "Зустрічаймося частіше!", "Хоч дзво-

німо...", "Яке гарне вбрання" людям, яких не дуже любимо, яких воліли б не зустрічати, які жадливо вдягнені.

У нас є маски на різні випадки життя. Одна - для приятелів, друга - для начальни- ка, третя - для чоловіка чи жінки, четверта - для сусідів, п'ята - для Бога... Але приходиться час, коли всі комедії закінчуються.

"Остерігайтеся фарисейської завески, тобто лицемірства. Нічого бо нема захищеного, що б не відкрилося, і скритого, що б не виявилось. Ось чому те, що ви потемки сказали, почувється при світлі; і те, що на вухо ви говорили десь по сховах, оголоситься на кривлях" (Лк. 12, 1-3).

Знайдіть відмінності

